

Ольга ПРОКОПЧУК,

вчителька англійської мови

Приватна школа «Навчально-виховний комплекс
«Школа АІСТ»: центр розвитку дитини –
загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів»

Подолання труднощів першокласників у навчанні читанню англійською мовою: малюнковий алфавіт.

Доступні та дієві ідеї для результативного навчання читання та надання базових знань з вимови англійською мовою

Сьогодення ставить перед вчителем і учнем багато перешкод. Високий рівень тривожності, невпевненість заважають успішно навчатись учням.

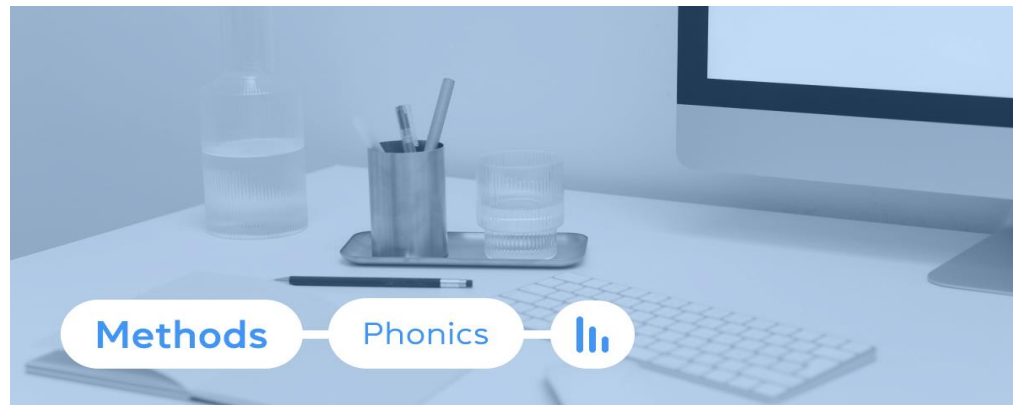
В зоні особливої уваги вчителів англійської мови – першокласники. Загалом, вони вже знають багато слів англійською мовою, можуть відповісти на прості запитання, але залишається актуальним питання формування навички читання.

Наші підручники часто пропонують вивчати літери за алфавітом, сам алфавіт. Але користуючись правом, яке надає вчителю сьогодні НУШ, адже «...насамперед творчому та відповідальному вчителю, який постійно працює над собою, буде надано академічну свободу. Учитель зможе готувати власні авторські навчальні програми, власноруч обирати

підручники, методи, стратегії, способи і засоби навчання; активно виражати власну фахову думку», тому ми можемо піти іншим шляхом.

В нашій школі проводиться свято першокласників, яке називається «100 днів у школі». Насправді адаптуватись, усвідомити свою нову роль учень може «проживши» в школі принаймні 100 днів. Для вчителів важливо наповнити їх зрозумілими завданнями, цікавими іграми та... казкою. Саме про неї ми і поговоримо.

Отже, у І класі відшліфовуються навички читання рідною мовою та учні навчаються читати англійською. Ми навчаємо читати англійською мовою за методом фоніксів. Нагадаю, що метод фоніксів - це метод навчання, завдяки якому діти вчать співвідносити фонем (звуки) та букви між собою. Основна складність читання англійською полягає в тому, що 44 звуки, наявні в англійській мові, можна записати 90 різними буквосполученнями. Метод фоніксів спрощує процес навчання читання, адже на відміну від зв'язків «алфавіт – транскрипція», дітей вчать не тільки звуків, а й варіантів їх злиття – блендів («bland» від англ. – «змішувати»). Із його допомогою діти не просто технічно заучують звуки й букви, а вчать відрізняти їх акустично – на слух, щоб застосовувати спочатку для читання, а потім і в процесі живого спілкування.

<https://grade.ua/uk/blog/how-to-teach-phonics/>

Щоб ще більше полегшити процес ми створили малюнкову абетку, яка приховує у собі більшість правил з вимови та читання. Звичайно, це лише початок, охопити всі правила досить важко та й непотрібно.

Головне завдання – дати зрозуміти учням, що читання англійською – це цікаво, казково, творчо.

Більшість труднощів можна перетворити на гру. По суті наш алфавіт – засіб мнемотехніки. Нагадаймо, що суть мнемотехніки полягає в тому, що на кожне слово або словосполучення придумується картинка. Саме таким чином текст замальовується схематично і, дивлячись на ці схеми або малюнки, дитина легко запам'ятовує інформацію.

У нашому випадку – працюємо з літерами. Малюнки підбираємо так, щоб в них легко вгадувались обриси літер. Вже з перших уроків учні читають, а надалі й записують свої перші слова. Це мотивує і маленьких дослідників і їх наставників. Пояснення подаємо систематизованими блоками відповідно до особливостей вимови. На початку вивчення в класі працюємо з фронтальним плакатом, згодом роздаємо для кожного учня окремий екземпляр.

Під час читання малюнковий алфавіт завжди знаходиться перед очима учнів, це їх перший фонетичний конспект, у будь-який момент можна нагадати, повторити, уточнити.

Почнемо з голосних.

- ✓ **A a** – це... яблечко, велике яблуко, яке потрібно надкусити. Відкриваємо ротик так, ніби хочемо відкусити шматочок від великого... дуже великого яблука. При цьому вимовляємо звук [e].
- ✓ **O o** – це здивований смайлик, він здивувався, що така ж літера є в українському алфавіті. Велика їх відмінність – «о» англійське читається по-різному.
- ✓ **E e** – літера сором'язлива та плаксива. Тому у словах, огорнена приголосними, вона тихо говорить [e], але якщо поряд «е» або «а», то буде

довго плакати [i:]. З нею трапляється ще багато інших історій, про які поговоримо згодом.

- ✓ **I i** – знову ніби знайома. Так і в англійській мові вона звучить подібно, але не завжди. Схожа на голочку з намистинкою, своїм звучанням нагадує, як буває боляче вколоти палець – [ай]. До того ж це «я» англійською! Літера, що позначає таке важливе для кожного слово.
- ✓ **U u** – літера-гойдалка. В деяких словах вона звучить як [y], а в інших - [a], наприклад: put- cut, pull – bun.
- ✓ **Y y** – цікава та неоднозначна, то звучить як приголосний, то голосний. Ніби мапа: зважаючи який шлях обереш, так і буде звучати: одна в слові – [ай], на початку слова – [й], кінець – [і].

Одними з перших приголосних, які вивчаємо у першому класі:

- ✓ **S s** – це змійка, але це дуже правильна змійка, нікого не кусає, завжди повзе праворуч. На хвостик у неї брязкальце, щоб нагадати, що в кінці слова вона дзвенить, звучить як [з]. Наприклад: is, boys...
- ✓ **P p, B b, M m** – вивчаємо зазвичай разом, бо це звуки «мильні бульбашки», коли їх вимовляємо звук різкий та чіткий, ніби лопнула мильна бульбашка. Навіть написання в них схоже на процес видування – є паличка і бульбашка, ми можемо тримати паличку вниз, ніби вона впала, буде звук [п] (можна торкнутись пальчиком до підборіддя і вимовити), або ж вгору (при вимові торкніться пальчиком носа) – [б].

Рухаємось далі.

- ✓ **T t** – дуже схожа на нашу, але живе «на горбочку» та носить високий капелюх. Як ви здогадались, мова йде про альвеоли. Це та особливість вимови, яка одразу дозволить звучати «англійською».

Поруч з нею на горбочку живуть:

- ✓ **D d** – схожа на барабан “drum” з паличкою.
- ✓ **L l** – дуже довга “long”. Ми малюємо чарівну принцесу з дуже довгим волоссям – це велика літера «L». Малюємо лінійку, для виміру довжини волосся – це маленька «l».
- ✓ **N n** – наче слоник, коли вимовляємо звук, язичок піднімається вгору і повітря мусить виходити через ніс.

- ✓ **R r** – це песик, що любить гарчати. Зазвичай, з таким поясненням одразу всім він вдається. Крім того, учні не намагаються його вимовити за зразком рідної мови. Ще додамо, що це піратський песик, в алфавіті він завзято вигукує «ар-р». Ця ідея також дуже гарно промальована у мультиках «Alphablocks».

Прості вправи з вимови цих звуків ланцюжком, додаючи «ch», «sh», без прописування літерами, а з часом з прописуванням, привчає учнів до «особливої» вимови іноземною мовою.

- ✓ **K k** – дуже схожа на українську, навіть звук однаковий. За допомогою казки Гусевої В.О. діти легко запам'ятовують написання.
- ✓ **C c** – літера переїла морозива та... захворіла. Таке трапляється з нами також. На дошці пишемо слово «ice cream» та пояснюємо: з'їла «ice» все було добре, а стала їсти далі «cream» - розкашлялася: [k-k-k].

Та на щастя С с літери Е е, І і та У у мають ліки від кашлю. Тому коли після С с ідуть літери з ліками, вона звучить як в алфавіті: city, centre, cyber.

Освоївшись з першими літерами – готові читати слова та речення.
Dad, mum, cat, lid, bib.
It is a It is not a

Вигадувати слова та тексти для читання не потрібно. В інтернеті є багато цікавих та яскравих матеріалів. Наприклад, картки для читання, пошук слів, інтерактивні завдання та багато іншого.

Читати слова стовпчиками нудно, але якщо їх проспівувати на відому всім мелодію – читатимете до ранку. Також можна читати якнайбільше слів на одному подиху.

Крім того, в кожного вчителя, який працює з дітьми є власний набір улюблених слів. Важливий момент: читання передбачає не лише правильну вимову слів, але й розуміння тексту. Тому короткі запитання про зміст прочитаного, вправи на кшталт «Правда чи хиба» - не просто веселе доповнення, але й обов'язкове завдання для юного читача.

Та продовжимо нашу казку далі.

- ✓ **G g** – дуже схожа на нашу українську Г г. Це повар якому все смакує добре «Good!». Також сама літера трохи схожа на знайомий нам блендер, і «говорить» так само [дж-дж] коли поруч Е е, І і та У у. Наприклад: giant, page, gum.
- ✓ **H h** – це зручний та затишний стільчик на який так добре сісти, коли втомився. Вчимося «втомлено зітхати» [х]. А також, ця літера часом чхає, в алфавіті називається [ейч]. Домалювавши до літери носовичок, вам не доведеться нагадувати учням її назву, й так все зрозуміло. Крім того, це допоможе не плутати її з українською Н.
- ✓ **F f, V v** – мабуть, найулюбленіші звуки-карамельки, щоб їх вимовити ми закушуємо нижню губу зубками, ніби хочемо забрати карамельну крихту. Для зручності можна придумати для них смаки: «f» - fruity flavor, «v» - vanilla flavor.
- ✓ **W w** – звук-свічечка, ми складаємо губи так, ніби задуваємо святкові свічки [в-в-в]. При цьому ми можемо дути на пальчики, виконуючи артикуляційну вправу.
- ✓ **Q q** – наша зачарована принцеса, що... квакає. З нею поруч крокує «и». Шукаємо цю «солодку парочку» та вимовляємо разом.
- ✓ **X x** – супермен з Alphablocks.

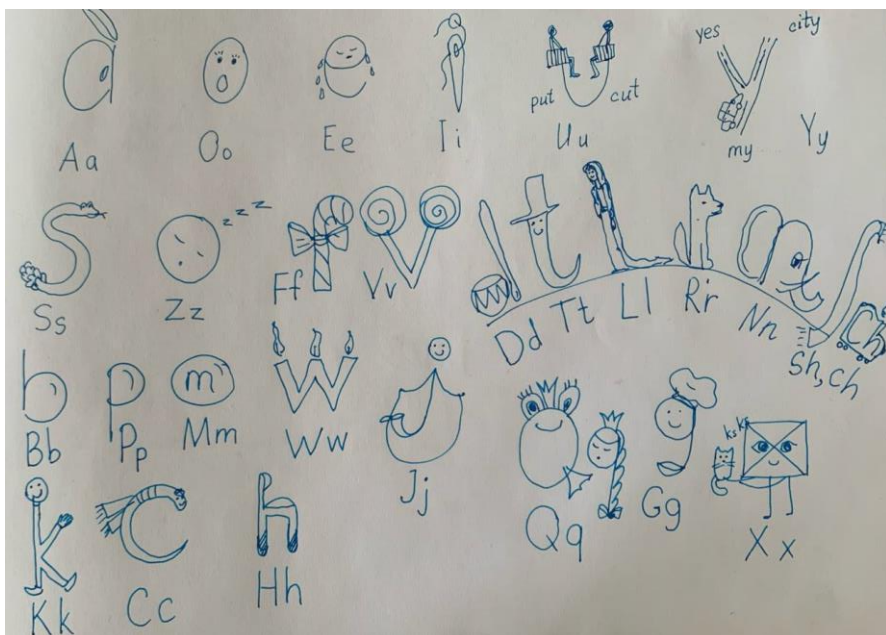
 (<https://www.youtube.com/@officialalphablocks>)

- ✓ **J j** – любитель стрибати «jump».
- ✓ **Z z** – смайлик, що спить, до речі, в Alphablocks він саме такий.

Для відпрацювання навичок читання звуків окремо прочитуємо доріжки літер написаних на дошці. Для ускладнення завдань можна вводити заборонений звук, замість якого ми плескаємо, топаємо... Це робить урок цікавішим та розвиває уважність.

До нового року учні вже легко читають CVC слова («consonant - vowel - consonant») та прості речення.

Попереду ще багато роботи з розумінням тексту, створенням власного, але це вже інша історія...

3. Гусева В. О. Читайлик: навч.-метод. посібник з читання англійською мовою для 1, 2 класів загальноосвіт. навч. закладів./ В.О.Гусева.-Х.: Вид-во Ранок,- 2015, 73 с.

Список використаних джерел

1. Нова українська школа: концептуальні засади реформування середньої школи.

<https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/l/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>

2. Що таке фонікси, або як допомогти дитині навчитися читати англійською.

https://www.britishbook.ua/blog/detail/shcho-take-foniksi_-abo-yak-dopomogti-ditini-navchitisya-chitati-angliyskoyu/?srsltid=AfmBOoraKQTjKFIHyLyoyYjfdtWRtqVNU6XRYnA7V5YJ-SWihdP9-Ujt0